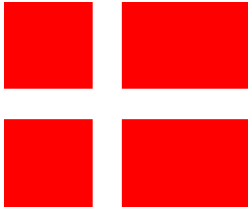

LANDEN VAN EUROPA

Denemarken

1 Vlag

2 Ligging op Europese kaart

Denemarken is het zuidelijkste Scandinavische land. Het omvat het grootste deel van het schiereiland Jutland (Jylland) en ongeveer 405 eilanden, waarvan Seeland, Funen, Lolland, Falster, Langeland, Als, Møn, Bornholm en Amager de belangrijkste zijn. Het grootste eiland (Seeland, waarop Kopenhagen ligt) wordt door een smalle zeestraat (Sont) gescheiden van Zweden. Middels de Sontbrug en –tunnel is Kopenhagen verbonden met Malmø. Ook de eilanden Funen is per brug, spoorbrug en tunnel verbonden met Jutland en Seeland. Lolland, Falster, Langeland en Bornholm.

De enige landgrens van Denemarken is die met Duitsland in het zuiden (67 kilometer). Ten westen ligt de Noordzee, ten noorden het Skagerrak en ten oosten het Kattegat en de Oostzee. Het verst verwijderd van de kust is men in het midden van Jutland (52 kilometer). Totale kustlijn bedraagt 7314 kilometer.

3 Oppervlakte

De oppervlakte van Denemarken bedraagt ruim 43.000 vierkante kilometer (waarvan 1,6% water).

Ook Groenland en de Faeröer behoren tot het Deense rijk. In vergelijking met Nederland is Denemarken ongeveer even groot.

4 Bevolking

Het aantal inwoners van Denemarken bedraagt ongeveer 5½ miljoen. De bevolkingsdichtheid is 127 per vierkante kilometer.

5 Hoofdstad en enkele belangrijke steden

Hoofdstad van Denemarken is Kopenhagen (inclusief agglomeratie met ongeveer ruim 1 miljoen inwoners).

Andere grote steden (Århus (228.000 inwoners), Odense (187.000 inwoners), Aalborg (160.000 inwoners), Esbjerg (82.000 inwoners), Randers (56.000 inwoners), Kolding (55.000 inwoners), Vejle (50.000 inwoners), Horsens (49.000 inwoners), Roskilde (44.000 inwoners).

6 Geschiedenis: globale perioden, belangrijkste personen

Tijdens het Vikingentijdperk (10^e eeuw) werd Denemarken verenigd door koning Harald Blauwtand, die de meeste mensen tot het christendom bekeerde. In de 11^e eeuw bestuurdde Denemarken kort Engeland, en werd in 1397 met Zweden en Noorwegen verenigd. De unie met Zweden duurde tot 1814. Van 1940 tot 1945 bezette Duitsland Denemarken. Tot 1944 behoorde ook IJsland tot Denemarken.

7 Staatsvorm

Denemarken is een constitutionele monarchie (volgens de Grondwet van 1953 geregeerd). Staatshoofd is koningin Margaretha (sinds 1972). Regeringsleider (sinds april 2009): Lars Rasmussen. Parlement heet *folketing*. Denemarken heeft één Kamer, 179 leden, gekozen voor een termijn van 4 jaar.

De wetgevende macht wordt bekleed door de monarch (staatshoofd), samen met het Parlement.

Parlement wordt samengesteld door een combinatie van een districtenstelsel en evenredige

vertegenwoordiging. Vanaf 1945 is de Sociale Democratische Partij de belangrijkste politieke partij geweest. Sinds eind jaren '90 zijn rechtse stromingen (nationalisme, conservatisme, liberalisme) sterk in opkomst. Huidige regering bestaat uit centrum-rechtse coalitie die regeert met gedoogsteun van de Deense Volkspartij.

Uitvoerende macht wordt uitgevoerd door monarch en ministers, die door de eerste minister worden geleid (tevens regeringshoofd). Het kabinet van ministers is verantwoording schuldig aan de Kamer.

Denemarken behoort sinds 1973 tot de Europese Unie.

Het volkslied is *Der er et yndigt land*. Nationale feestdag: 5 juni (dag van de Grondwet).

8 Regio's en departementen

Denemarken was tot 2007 verdeeld in 13 provincies en één autonome stad (Kopenhagen). Er waren 270 gemeenten. De grondwet van 1849 garandeerde lokale en regionale overheden een grote mate van autonomie. Sinds januari 2007 bestaat Denemarken uit 5 regio's en 98 gemeenten.

Regio's:

- hoofdstad (Region Hovedstaden) 2.561 km², 1.633.565 inwoners (hoofdstad: Hillerød)
- Midden-Jutland (Region Midtjylland) 13.053 km², 1.219.741 inwoners (hoofdstad: Viborg)
- Noord-Jutland (Region Nordjylland) 8.020 km², 576.802 inwoners (hoofdstad: Aalborg)
- Seeland (Region Sjælland) 7.273 km², 811.511 inwoners (hoofdstad: Sorø)
- Zuid-Denemarken (Region Syddanmark) 12

9 Infrastructuur

Het wegennet in Denemark is uitgebreid en goed. Totaal aantal kilometer snelwegen: 1000. Alle grote eilanden zijn door tunnels en bruggen met elkaar verbonden. De Sontbrug verbindt Denemarken met Zweden, de Grote Beltbrug verbindt Funen en Seeland en de Kleine Beltbrug verbindt Jutland met Funen. De wegen zijn tolvrij, met uitzondering van een aantal grote bruggen.

Denemarken telt ongeveer 2100 kilometer aan spoorwegen. In Kopenhagen is een metro. De luchthaven van deze stad is de belangrijkste van het land. Verder zijn er luchthavens in Esbjerg, Århus en Billund. In het gehele land worden talloze veerdiensten onderhouden.

10 Klimaat

Denemarken heeft een gematigd zeeklimaat. Gemiddeld valt er 600 mm neerslag per jaar. De droogste periode valt tussen eind april en begin juni. Als de wind 's winters uit het oosten waait, kan het zeer koud worden (tot – 31 graden). 's Zomers kan de temperatuur door dezelfde wind oplopen tot meer dan 35 graden boven nul. De wind uit de Noord-Atlantische Oceaan (warme oceaanstroom) verzekert gewoonlijk een mild klimaat, maar als de Oostzee met ijs wordt bedekt worden de warme waterwegen afgesneden en is de winter streng.

11 Rivieren en meren

Grootste rivier is de Gudenåen (158 kilometer lang).

12 Gebergten

Het land bestaat bijna volledig uit laagland; meer dan 65% is gecultiveerd. Hoogste punt is Mollehøj bij Skanderburg (170 meter).

13 Nationale en regionale parken

14 Industrie en economie

Lange tijd was Denemarken hoofdzakelijk een landbouwland, maar na 1945 breidde het land zijn industriële sector drastisch uit. Andere traditionele industrieën van Denemarken zijn de visserij en scheepsbouw, maar deze zijn ook afgenomen. Toch heeft Denemarken zijn landelijk karakter

grotendeels behouden. Financiële en andere diensten, de handel en de vervoerssector zijn ook belangrijk voor de economie van het land.

Denemarken bezit een commerciële vloot van aanzienlijke grootte. De belangrijkste vervaardigde producten omvatten voedingsmiddelen (vooral vlees en zuivelproducten), chemische producten, machines, metaalproducten, elektronische en vervoersapparatuur, bier, textiel en houten producten. Het toerisme is ook een belangrijke industrie.

De belangrijkste uitvoerproducten van Denemarken zijn landbouwproducten en industriële machines, teak en eiken meubilair, vlees, vis en metalen. De belangrijkste invoerproducten zijn machines, metalen, motorvoertuigen en brandstoffen.

15 Wijnbouw

16 Landbouw

De belangrijkste landbouwproducten van het land zijn wortelgewassen (bieten, koolraap en aardappels) en graangewassen (gerst, haver en tarwe). Er is veeteelt (varkens, rund- en pluimvee) en een grote visindustrie.

17 Bosbouw

18 Godsdienst

Zo'n 80% van de Denen behoort tot de Folkekirke (Evangelisch-Lutherse kerk). Er zijn kleine minderheden van andere protestanten en rooms-katholieken. 4% van de bevolking is moslim.

19 Onderwijs

Denemarken heeft een uitstekend systeem van openbaar onderwijs dat grotendeels in de 19^e eeuw werd ontwikkeld. Er zijn universiteiten in Århus, Kopenhagen, Odense, Aalborg en Roskilde. Het basisonderwijs bestaat uit een basisschool waar kinderen 10 jaar lang les moeten volgen, vooraleer zij naar het voortgezet/hoger onderwijs kunnen.

20 Sport en cultuur

De populairste sporten van Denemarken zijn handbal en voetbal. Door de lange kustlijn zijn ook watersporten als zeilen goed mogelijk en deze worden dan ook veel beoefend. Net als Nederland is Denemarken ook een echt fietsland, wat vooral te danken is aan het vlakke landschap. Wielrennen is dan ook een veel beoefende sport. Vanwege de lange winters zijn zaalsporten als badminton, volleybal en dergelijke ook populair.

Belangrijkste musea:

- Louisiana Museum for Moderne Kunst (Humlebæk)
- Ringkøbing-Skjern Museum (Jutland)
- Trapholt Museum for Moderne Kunst (Kolding)
- Deens Nationaal Museum (Kopenhagen), Ny Carlsberg Glyptotek (Kopenhagen), Arken (Denemarken) Museum voor moderne kunst (20 km buiten Kopenhagen), Statens Museum for Kunst (Kopenhagen), Ny Carlsberg Glyptotek (Kopenhagen), Thorvaldsens Museum (Kopenhagen), Erotisch museum (Kopenhagen), Guinness Book of Records Museum (Kopenhagen)
- Vikingschipmuseum (Roskilde)
- Trelleborg (museum) (Slagelse)

21 Eten en drinken

Specialiteiten in Denemarken:

- Smørrebrød - zeer ruim belegde sneetjes (rogge-)brood .

- Kold bord - (koud buffet) buffet met zowel warme als koude hapjes.
- Streekgerechten - Kro's (herbergen) hebben uitstekende streekgerechten.
- Hot Dogs (røde pølser) zijn erg populair bij de Denen en toeristen. Ze worden verkocht aan de zgn. pølsevogns (worstkarren) die je op straat tegenkomt.
- Akvavit is een typisch (sterk) Deens drankje dat zeer koud gedronken wordt en vooral goed smaakt bij haring. Als je wilt toasten, dan roep je SKÅL!

22 Taal

De taal in Denemarken is het Deens, een Noord-Germaanse taal met een aantal duidelijk onderscheiden dialecten. In Zuid-Jutland (Noord-Sleeswijk) wordt door een minderheid Duits en Noord-Fries gesproken.

23 Geldeenheid

De munteenheid is de Deense kroon.

24 Media

In Denemarken is een drietal 'grote' (ochtend) kranten te koop: Berlingske Tidende (conservatief), Yullands Posten en Politiken (sociaal-liberaal).

Staatsomroep is Danmarks Radio (1925). Verder zijn er 4 FM-zenders, 2 AM-zenders, 16 DAB-zenders en 2 TV-zenders plus een aantal Internetzenders.

25 Belangrijkste monumenten en topics

- Dyrehavsbakken, het oudste attractiepark ter wereld, geopend in 1583
- Amalienborg, het koninklijk paleis in Kopenhagen, gebouwd vanaf 1750
- Legoland in Billund, oudste park van Lego, geopend in 1968
- Christiania, anarchistische enclave bij haven Kopenhagen sinds 1970, met ongeveer 1000 inwoners
- standbeeld van de Kleine Zeemeermin in Kopenhagen.

Op de Werelderfgoedlijst van UNESCO staan:

- grafheuvels, runenstenen en kerk van Jelling (sinds 1994)
- kathedraal van Roskilde (sinds 1995)
- kasteel Kronborg (sinds 2000)
- Ijsfjord van Ilulissat (Groenland), sinds 2004